

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

سفر بے رنگیساچارے

© بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

کتاب نام :	سفر بے رنگیساچارے
شاعر :	عادل سجاد
گالسنج :	الماس گالسنج
سرتاک سینگار :	زیر مختار
ڈیزائننگ :	بیرگ بلوچ
ترتیب :	نذر بلوچ
اولی چاپ :	2013ء
دانگ :	500
نہاد :	200/= کلدار

ISBN: 978-969-

1

عادل سجاد

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

ردء بند

- 9..... چا پ جنان انت..... میر عمر میر
11..... سفر بے رنگیں آچارے..... منظور بسمل
13..... واب انت انسان..... زیر مختار
14..... سفر..... عادل سجاد
17..... ڈیہہ پہ ڈیہہ
18..... پاواں بندیکے اڑان انت
21..... دل پہ درمان گلاس
22..... شنزاتگ ہوئے دمانے
23..... دل جہان عیش آرام
24..... جنگ گوں موسم نازینک
25..... اودا دریا ادا
27..... نہ پلے ارسانی دامن
28..... چونیں جا کے اے

2

نامداات

دشتر نی نی نام

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

3

- 59..... گوات لنگاں لہمیں
60..... آئیء وہدے وتا سینگار
61..... دلء زبانء تئی دردء
62..... آورت وشبو پدا تئی
63..... نون آزمانء گوپتگیں
64..... کاپورہ
66..... سفر بے رنگیں آچارے
68..... شاتیل
70..... چیدگاں ربد بکن
72..... اوست چراگے بڈان ات
74..... ساچان سری
76..... زپتیں چاڑ
77..... بیگہ یے گریگ دویناں
79..... ندارہ
82..... تو چودریاء چٹاں منی
84..... آگہیء سروز
85..... ساہگ پدا اومان کنت

- 29..... انگہ پلاں جان نہ ششتیک
30..... آس مُرتگ گوات
31..... روج پلے ثرانگء
32..... پینچو بے بُرمشء چڑکا
33..... ہورء گیابان سمبہیننگ گواتء
34..... ہرکا باموشیء کبسء انت
40..... سوت
42..... سوت
44..... دَنز چنان انت روشندان
47..... جہانء سردء گرمء
48..... شپے زردیں چراگانی ہتم
49..... زبانء دود ہوار
50..... گم تئی کوہیں دلء
51..... زہیرء ماہکان چادر
52..... زمینء پُل سُرپنت
53..... ذرچکیء بتار معنا
54..... ندارہ گڈسراء پشکپیت
55..... گواتء لٹنانی سرا
56..... بلبانی توار شہدین
58..... مہپرء آبریشمین دامء

”چاپ جنان انت روشندان نی نی“

”سفر بے رنگیں آچارے نی نی عادل سجاد شیرانی اولی دپتر انت۔
بگندے اے نام پہ لہتیں کساں نوک بہ بیت بلے بود ہنرگوں سند سالان کچھ کساس
نہ بنت ...

چنابا عادل دپ ہرمان نیست بلے وتی بے تواری چو سلاہ کارمرز
کنگ و رپک زانت ہر پد انت۔ پکر زبانی یکجاہ کنگ و مینگ زانت۔
عادل لبراز وتی تب حیثیت و بنگ سازیت ہے نوکی لبرانگی چا گرد
ماہ دیم و دنت۔

پہ درور اے شیر بچار ...

اے آس مرنگ گوات یا
زہرگ انت پولات یا

عادل لبر ز مانا نابلد نہ انت و نیکہ وتی چا گرد استیں جاور حال بے سماء
انت۔ جیڑ ہانی بیان کنگ و گوں زیری رنگ و درو شم زانت اے زمانگ و
پُرشٹ و پُروشاں گندیت وتی حاجتاں چنت و نزاریت، دانکہ مستریں تاوانی بہ
رگھیت گداوتا اے رنگ و سلاہ دنت ...

کُت چراگہ ہمسفر
دل وتی بندات یا

بلوچی اکیڈمی کوٹہ

4

وتی اہد و گلگ و انجیں وڑی کنت کہ حیاں و درو شم روشنائیں سفرے
دز جن انت و شیر کنی چوالوتی و گوشاں پشکپیت۔
بیاد لگوش کنے اے شیر و

دز چنان انت روشندان
بار گران انت روشندان
یا

اے گوات کہیسی لڈان انت
چاپ جنان جنان انت روشندان

اے تیوگیں دستونک ستا کرزیت گوں وتی نوکیں درو شم و چہر و شیناں
یک گیشیں لذتی و گمان بیت اے کتاب و تھا یک لچہ یے ”کا پورہ نی نی و سر حال و
مان انت زاناں اے لچہ من چنت رنداں و تنگ و دانکہ اے و ہداں انگت ہمیشی و
سحر و چہ نہ گیش اٹگاں۔

نوں ہمیش انت ”سفر بے رنگیں آچارے نی نی شمنے دست و انت ...

بلوچی سب بات
میر عمر میر

26/06/13

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

5

سفر بے رنگیہ آچار

”ملک پہ زید زیب آنت ء زید پہ مردم نی نی راستیں ہر ہمیش آنت کہ بلوچ راج شاہگانیں زید ء ندرگ گنجیں گلزمینی ء ہدابند آنت، بازگالوار ء دپ رچوکیں زبانے داریت، بلوچ ڈبیہ ء ہر کنڈ ء آثر اپ، ہر د مگ ء آپرچ ء وتی جتانیں رنگ ء پٹیسے... ہے رنگ ء بندی ہند ء مینگ پہ ازم ء ہنر سازی ء بازازگار ء پہ مردم سازی ء بازانداز آنت... بلوچی زبان ء اے نوکیں نام کہ پہ شاعری ء جوانیں باندائی ء ہدابند آنت... عادل سجاد ء شاعری ء جوانتریں تاسیر ایش آنت کہ دل ء ایر کپیت، شیر ہماو ہد ء دل ء ایر کپیت کہ چہ دل ء در کئیت، عادل ء کیشتر شیر چہ دل ء در اتلگ آنت، پمشکہ راستی ء ہک ء شین ء زند ء زگریں بو ء باس آنت۔

بلوچی سبزیات

منظور بسل

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

واب انت انسان یممی ء گٹ ء

سفر.....

پہ شیر ء توجیل نہ سازاں، البت ہوش (شعور) ء کاربنداں۔ کمیں دیدن ء
گتہ کاری ء رند ادا اتلگ ء سر بوتگاں (لبرئی نی کمیں نی نی ء پہ شان نبشتہ کنگ ء
نیاں بلکیں ایشی ء سوب اش انت کہ پہ شیر ء دیدن ء گتہ کاری روچ پہ روچ وڈان
بنت پمیشکہ ”بازی نی گشت نہ کناں“ اے کمیں مدت ء تہا من باز شیر درتگ ء باز
گار کتگ..... اے کار ہم پہ ہوش کتگ..... من شیر ء مشیت ء دار سر پد
نہاں من ایشی ء تہا ہر رو بدلی ء جلوانا کی گندگ لوٹاں..... من لوٹاں شیر ہر رونوک ء
پتیاں جامگے گور ء بکنت، انچیں کہ آئی ء پیسرا گور ء نہ کتگ ات..... بلتے من تہنا
شیر ء زاہری ذرثم ء جلوانا کی ء شررنگی ء دلم نہاں، چہ اندر ء آئی ء ازگار ء زیبا بوگ
لوٹیت..... گڈا شیر ء جلواہ چم ء دل ہر دونیاں سارت کنت... اگاں شیر ادا سر
نہ بوت کار ء نیت.....

مے لبرانک ء شہر ء جاہ مندداں چہ واب ء بست و کتگ بلتے انگہ
چٹاں لتارگ ء انت، کسے بہ لوٹیت رنگ راہی ء دور کت کنت... بلتے من باز

6

شاروتی زمانگ ء آدینک ء ہر زمانگ ء زبان انت۔ عادل یک
زبانی ء جہت ء ہمیش انت تئی دست ء انت۔ بلتے تو گندے کہ باز تا کاں
عادل گوں آدینکی ء اوشتا تگ۔ آدینک ء وتی جند ء تچ رضا نیست۔ بادشاہی
عکس نیگ انت۔ من عادل ء شہر ء نشتگاں، ہے بازاراں، ہے میٹگاں، ہے
دماں، یممی ء گٹ ء آں۔ چم ءے واپیں ء چم ءے آگاہ... آگہیں چم و
درستانی دیستگیناں گندیت..... بلتے واپیں چم ء دیستگین نہ گشگ بنت ء نہ
اش کنگ تہنا معنا لوٹ انت۔ ہے دیستگین واپانی معنا یک نامے شاری
انت۔

زبیر مختار/پسپی

20/06/2013

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

چارۂ بیچار کُت... گڈی ۽ استاد مُنیر مومن ۽ ساچان ۽ اتکاں... استاد سکین
مہروائیں مردے، بلے پہ شیر ۽ بچ رگبت نہ کنت، بگندے آئی ۽ ہمے سپت ۽
برکت انت کہ منی وڑیں شازی ۽ شیراں گوناپ کش اتگ، من دل مزین
کت ۽ لبرانک ۽ شہر ۽ ایرکپتاں... اے سفر ۽ تہا ذراہیں سنگتاں مناچہ تن ۽
گژن، گرم ۽ سرد ۽ رگیتنگ من درستانی منت واراں.....

وانوک آجوانت پہ شیر ۽ وانوک بندیک کنگ نہ بیت، پرچا کہ شیر
تچوکیں آپے وتی راہ ۽ درگیجیت وانوکاں یک جاگہی ۽ اوشتگ ۽ شونز بندگی نہ
انت، پیشکہ آجوانت..... ہرنیمگ ۽ دل اش بہ لوٹیت آپ ۽ راہ بکن انت۔

7

پل وت ماں وتا کنت الوت
بیگہ ۽ گوات ۽ چڈکا بند انت

عادل سجاد پسنی

15/06/13

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

*

پاداں بندیکے اڑان انت گواتء
کانچیں بالاد پُرشان انت گواتء

کئے شپیں بوجیاں بہ پہرِ یزیت
آس دریاء بلان انت گواتء

شنگ کنان انت گوتپتگیں بیکاں
چاڑ نوں شور گران انت گواتء

8

ڈیہہ پہ ڈیہہء تجھت پگرء شہجومنی
کنیت شیرء تھا ہاکء وشبومنی

کنت ہجبت منا ترانگے سر بگر
گوں سواساں اڑانت پاد ہررومنی

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

اُودا ہر رو من ٹرانگاں شوداں

اُودا شہکور تلان انت گواتء

ہشکیں تاکانی زرڈکیں زیر

پاداں پادینک دیان انت گواتء

است چچے، نہ چراگے، ماہے

شہرء اندام مَجان انت گواتء

لڈگء آنت دریگ ء دروازگ

لہمیں نازینکے پدان انت گواتء

کسے نشگ ادا گشے عادل

مہپراں مسک مُشان انت گواتء

*

9

سر جنان انت ہدام دَمک ء دراں

ہلک بے ڈس ء نشان انت گواتء

بیا وتی صورتء سنجء مین ء

شار بے رنگ بوان انت گواتء

کاروان المء چدا گوستہ

دامن اول دَنز چنان انت گواتء

ہورء گورتہ زمینء دلبنده

کشتگیں توم ردان انت گواتء

ماڑیاں بُرز بران آنت شہرء

دابء آدینک پُرشان انت گواتء

*

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

شزراگ ہوئے دمانے پدا واہر بوتگ
 مرگاں نازینک جنگ پلاں شکر پر بوتگ
 کسے گوستگ منی بے رنگیں نگاہاں انجو
 صورتے پُرسنگیں آدینکیء زاہر بوتگ
 نرپتگنت شیر ادا وشبوئے رنگانی تھا
 تو کہ ہر پُلء بدن دزجتہ شائر بوتگ
 مرگے است آت، نہ تیا بے، نہ شپیں بوجیگے
 مدتیء منی چٹانی تھا زر بوتگ
 پہ تئی لیبونیں بچکندء بلوریں شہمء
 دل چوزہگء منی دَمکانی تھا گر بوتگ
 روچے الم من شہازاں وتی جاہء عادل
 نوں اے کشکء منی دیوانگیں سر پر بوتگ

*

10

دل پہ درمان گلاسء تنگے
 انگتہ مان گلاسء تنگے
 نڈاں، نڈان ماہ گوں استاراں
 ملی، ملان گلاسء تنگے
 رتنگ انت ہون دلء الکاپء
 بیا منی جان گلاسء تنگے
 بچ مہ گش مرگء کنڈگ انت عادل
 گڈی ارمان گلاسء تنگے

*

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

جنگ گوں موسمِ نازینک مُرگاں
نوں امبازاں گراننت شینک مُرگاں

بہ بیت ساچان گوں کونجی کتاراں
بہ لڈیت شپ چو آدینک مُرگاں

مُدام بیحال بوتنت مُرگِ دامِ
چنت پہ مژدہ واری چینک مُرگاں

نہ ذرچکے، ساہگے، آپے، پلارے
لوارے سر کتگ آسینک مُرگاں

چہ شہرے بدگمان بوتنت انچو
کتگ جنگل وتی ماتینک مُرگاں

نکانے چانگے کم کُت پہ زہگاں
نہ بوتنت بہر کہ پتکینک مُرگاں

چے کارے کنیت چُشیش کشت و کشاری
مہ کنت جوہان داں سیر چینک مُرگاں

*

11

دل جہانِ عیش و آرام کُشگ لوٹیت منا
بڑگیں راجِ امانت سر کنگ لوٹیت منا

گژنگیں ہر ساہدارے زندگی انچو گشتے
نان ماں ہوناں دلینگاں پر جنگ لوٹیت منا

کوہن بوتگ زندمان رنگ نوں بنی آدمِ
نوکیں جارے، نوکیں پیگامے دینگ لوٹیت منا

شازرے آل من چو وشبوء نہ ہاں گندگ بلتے
ہر گورا ہر ہلک و بازارے پُرشگ لوٹیت منا

پاڑلے گشتک و نئے گشتک عطا شادے کدی
شیریک نوکیں وڑے عادل گشتک لوٹیت منا

*

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

بیا او شیر شُشتگیں ماہکان
گیر کاریت ترا ریگزار

دیدگاں مئے رُدانِ انت گشتے
ریگزارِ سرء ریگزار

بیا وتی دامنِ اے دلء
برپیں چولاں پتا ریگزار

آپ عادل نہ متنگ ادا
رُستہ آسء تھا ریگزار

*

اُودا دریا ادا ریگزار
ایرِ رچانِ انت دلء ریگزار

آپدانء بہ پھریز وتی
سرگرانِ انت پدا ریگزار

ہر کجا من رواں کنیت گوں
پد کنانِ انت منا ریگزار

بار گپنت چراگانی چم
مرچی گوستگ ادا ریگزار

گوں تو بستگ منی زندمان
بر منا گوں وتا ریگزار

کد ماں ثنء وتی چادرء
مانپوشیت منا ریگزار

زی ادا شہرے ات روگنیں
مرچی اتنگ کجا ریگزار

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

چے پتیم اوستانی سوچنء گوں زمانگء دامنء بہ ترکاں
اے شنگیں امروزء تیچ ء تاباں نزاںاں بندیکء سرکجا بوت
نوں اودا بس ترانگانی دَمکء ماں ساہگء ایوکی پتاتگ
ہمودا سُر پنت تئی جیگیء پُل ہمودا گواتء سپر بنا بوت

*

چونیں جا کے اے گیبء آسے
چماں ہوشائیں تیابء آسے

پدر انت چمء کمانء تیرے
ڈک اتگ زلپء تنابء آسے

بار دے مہرء شُشتگیں جونء
پر بدے واہگء وابء آسے

چست بیت وہدے دل دوکڑ بیت
شیر دردانی زرابء آسے

تنگیں دیدگاں منی عادل
عشق دریاء حسابء آسے

*

13

نہ پلے ارسانی دامنء کپت نہ دُعایے چٹانی مُستجا بوت
اے اہدء پیشانیء نہ بہم ات زمین پہ سجدگے رضا بوت
یہ مدتیء تئی مہر پمن کپوتے ات موسمء کدوء
نہ منت ودارء آذرچک سبزیں ء دل زہیراں گوں آشنا بوت

تئی یات بندیکیء کمانت چو تزیء مہرگاں شیروکیں
پدا ہمائیں دلء کپودر گمء پکیرانی ہمسدا بوت

نہ رتنگ ات سُرمرہ دانیء شپ، نہ منیم چٹانی ہکء ات
بلوریں نازینکیء نوانء چراگیء زندگی سبا بوت

گوں ہونء ہوشامء میتنگ ات دل، نگاہاں دریائے لڈگء ات
پہ جلگء ساہگے نوان ات نہ جبنزگء توکلے منا بوت

من دوشی تئی ترانگاں گوں وپتاں ء سہسی سرجہء پُل سُرپتاں
سمین دروازگء جنان ات شمء شپیں لنکے درا بوت

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

14

آس مُرتگ گوات یا
زہرگ آنت پولات یا

من ترا بیحال کتگ
تو نیائے یات یا

دل مئے ہورکیں کاگدے
غم نویں ے، شات یا

زہگ ارساں میچل انت
گریوگ آنت مات یا

گژن کشک تو وتی
نیست ترا پُجات یا

تالہ انت کہ وش نہ انت
مہروانیں ذات یا

کُت چراگے ہمسر
دل وتی بُندات یا

ڈرچک زمین پخجک
بندی آنت آزات یا

*

انگہ پُلاں جان نہ شُشتک نوداں شزگ دمہرتگ
گوات سباء سرکپتگ نُوں ماہء جُنزگ دمہرتگ

مرچاں زندء وشیں گوات زاناں کشک سیر کتگ
مرچاں ذرینء تئی گیوارء رنگء دُزگ دمہرتگ

لہتیں روچیں شیر نہ گُشتک، مرگء قہریں امبارء
لہتیں روچیں زردء جیڑگ، چماں گریوگ دمہرتگ

سہتے دیمء وہد نہ ٹلکیت، گامے پشتء اوست نہ روت
مرچی انجو بیت شُبینگ روچء کنزگ دمہرتگ

عمرے گوستگ بے ہوریء، عمرے گوستگ ڈکالء
زندء نیکیں پال نہ اتکنت، مرگء مازگ دمہرتگ

آپء راہ ء رند شمشک، چنگاں ساہگ مٹاتگ
عادل زندء ہشکیں ڈرچکء زاناں سبزگ دمہرتگ

*

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

تو کہ کائے دل چو برپاءِ سرد بیت
تو میائے دل چو تیناءِ تپت کنت
جلگہیں شہرءِ اوں تہنائی رسیت
کوہءِ گیابانءِ اوں پلے سرپت کنت
تو کجام نیمءِ نگاہاں اندرے
دل کجام دستءِ بلیٹیت وپت کنت
بے ریائیں وہدءِ عادل سینگءِ
تئی وڑیں شائر کجا پشکیت کنت

*

ہورءِ گیابان سمبہیتگ گواتءِ نازینکے چتہ
بیا کہ پتو بیکراریں مرگاں آدینکے چتہ
ہو پدا تیرے سرچپکیں نوبتءِ سوہاں کُتہ
اہدءِ جوہانءِ کپوتیں واہگءِ چینکے چتہ

روچ پلءِ ثرائنگءِ پلے نہ جنت
آ وتی دیوانگءِ پلے نہ جنت
سال گوستنت موسمانی منتءِ
گم دلءِ ویرانگءِ پلے نہ جنت
آ منا کوہیں گماں گوں لئیب دنت
دل بلے دُرانگءِ پلے نہ جنت
یک دمانیءِ مُسامءِ دنت روت
شب جتیں ماماںگءِ پلے نہ جنت

*

ہنچو بے برمشءِ چڈکا رپت کنت
من نزانت آ چو نگاہاں کپت کنت
ہونءِ بوءِ کنت ہمک لبزءِ بدن
کینگءِ زہری کہ شیراں زپت کنت
چو منیگءِ کئے بہ نازینیت ترا
چو مناتئی مہپراں کئے گوپت کنت

ہر کا ہا موشیء کبس ء انت

شہرء پیشانیء کھرچکاں وپتہ
 بکس ء کشکانی سرء سائیل انت
 تیرے بے تائیں دریگاں گوار انت
 زہرے دمکانی رگاں تالان انت
 چمے روک انت ء زبان ءے پسگیت
 ترس ء زیرنوں میزاں میزان ء
 ذراہیں دروازگاں پتاہان انت
 وہم ء میلانگیں حصار ء ہر کس
 آسے بالیت ء و تاشو ہا زیت

شینک ہر روپہ کلہ راہی بنت
 ہر رومرگانی لڈ ء بارنجنت
 ہر رواے دیگر ء زیمیں بانزل
 سنج رنگانی نقاب ء پوشنت
 کوش دریاء تب ء پرداریت

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

16

دوشی دریا آزمان ات، آزمان دریا گشتے
 چولاں استالے پتاتے، نوداں کرکینکے چتے

جاگہے الم تئی ریٹائیں مہپر رتگ انت
 سہمی ساپیں آزمان ء ٹرگیں شینکے چتے

دل چے پٹیم سگ ات بکنت عادل گریب ء شینک ء
 مدتے گوستہ یہ نانے نٹیکہ پتکینکے چتے

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

جیڑاتوں ساہگے بہ ساساراں
ہو بلتے چوں و تابہ نڈاراں
وہدے آدینک ۽ بارگیں چاکاں
زندہ صورت اوں شنگ ۽ شنگ کتگ
بس ہمنچو کہ ساہگوں کنزانت
دور رزنائی ۽ شہاراں گوں
درد ۽ زلپانی تیچ ۽ تاب اڑانت
چم سر جاہ ۽ نکشیں جالاراں
واب ۽ بندیک ۽ سر ۽ شوہا زانت
☆

عمریاتانی دپتر ۽ واہند
بیلی ۽ تبد ۽ بیلی ۽ سارتی
مرگ بے دابیں لکیرانی سفر
کسے کشیت ۽ کرو جیت کسے
زی ہے ساہتانی دل بند ۽
رپتگیں مردی ۽ عصاء جت ات
گوں من ارمانی این دے گشت ے

17

لہڑیں چولانی کوپگاں ہرو
اوست ۽ بوجیگ ۽ جنازہ لڈیت
من گوں ارمان ۽ لپیگیں چکاں
دانکہ چنت روج پاتھ ونگ
نوبت ۽ رگزار ۽ کبرکتگ

☆

شب و دارانی ساہگ ۽ جنزرات
سہب ۽ بے رنگیں ندارہ شنگ ات
دیتگ من گوں اسی این چماں
زردیں تاکانی رنگیں ارواہ
گوات اش ہر نیمگ ۽ پتاران ات
بندیں لوگانی پچیں روژندان
جاہ منندان و دار ۽ دنزانت
کس نہ اتلگ اداچد و پیسر
ہرچی تہنائی ۽ پہ دل رتگ
موکواں تند ۽ پیلسناں
گم پناہ یے کتگ ۽ پرداتگ

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

18

گواتِ نازِ کیں سماراں لڈِ انت
 ساہگِ نئے وِ پتگیں شہیدانی
 وِ شویئے روٹگاں گوں پیوستِ انت
 ثرا نگِ موسمِ اش ابدانِ انت
 پگرِ نئے استالِ اش انگتہ شہمِ انت
 بنیمِ پولاتیں سگارِ اش ذرپشِ انت
 سگِ او پارِ مہریِ سوارِ انت
 جی ہماہانی مہروانیِ
 مھکمیں دل چوریدگیں گڑِ
 پہری ایں سرچو گنگرِ بُزریں
 چوسپاہیِ پاسبانِ بوتنت
 پدہماہانی اہدِ رہشونِ انت
 گامِ اش بہہ پدہ کنزِ انتِ راہِ

☆

دیریں انسان ودارِ نشنگ
 کد ایتانی سجدہ یے شہمیت
 پلے ارسانی دامنِ بہ کپیت

اے ہما جاگہ انتِ ادا پیسر
 سہباں نازِ بینک گوانزگاں رتکنت
 بیگہاں رنگِ شیشگانی تہا
 مرگِ پہ سنیلِ سوادِ اتکنت
 پلِ پہ زیدِ اندارہ نر پنت
 شاد ہی جمبرے ساچانِ اتِ مدام
 لئیبِ شیکوِ شیکِ اتگِ زہگاں
 کتہِ آسِ آسِ اتِ اشِ بلادِ نی
 نوں بلے وِ دجنزِ اتگِ دیمِ
 انگتہ گیکِ گورنہ انتِ مردم
 کتسیِ دلِ نہ ٹپِ اتگِ انگہ
 کتسیِ جمِ نہ کرتکنتِ تو شگ
 ہر گہ بیوانکیِ عجاں گارِ انت
 ہر کاہاموشیِ کبسِ انت

☆

اودا کبرانی نازِ بوسبزیں

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

سوّت

لیلو لیل بہ چنڈینیت
ڈرچکاں گوات بہ نازینیت

ذرداں زہیر میاریناں
چٹاں ارس چکاریناں
کسے بنیت بہ سہڑینیت

ژند آنت اوست کپوتانی
دور آنت دوست کپوتانی
شپ ارواہ نالینیت

زُلیاں کوش بکنت ملما
پُلاں نود بکنت سرجا
آس آپ بہ واپینیت

19

کد دعابانی کپودر سہزیں
گمبنداں چست بنت پکیرانی
موجریں لٹکانی سرشاہاں
مہلبیں تزیٰ ہمک دانگ
زُلم سیاہیں شپ چراگے بیت
گوں سہ لذتاں نہ بیت آسر
الم جُنز منزلے لوٹیت
بیاشکاری گوں ژندیں سہ ہاراں
وہد اسپ را پدازہن بکن
تیراں سوہان کمان سنجین
ژرس بے نام نی نی بکن ٹکٹ نشان
شہر بے متیمیں دیدگاں دانکہ
داب ژرژنائی یے بہ بیت سہرا

سَوْت

لڈا تگ سرجم آ زمان
ہورک ء ہالگیں ماہ گدان

روکیں استار گیمرتگنت
باریں جہر کجا رپتگنت
است آسے نہ ہورے گمان

ماہکان بلوریں شہار
ایر رچانت تئی اسپتیں شار
چمء تاسء تہا ہر دمان

آ زمان دلء شہم انتت
شپ بلوکیں دو استار انتت
نوں کجاں من گج انت مہروان

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

20

کشاں مہلب درنزاں بیا
چو استونء شتراں بیا
بیگاہ یاتاں پرینیت

گیاباں تئنء آپ بکت
بالادء وشگواپ بکت
کوراء ہور بہ ٹوہینیت

ساہگ عادلء واب کپنت
روچء زردیں تاک رچنت
رولہ رنگاں ماں شانیت
ذرچکاں گوات بہ نازینیت

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

بیا نُون روجء سر کشنگ
پاد آیان انت روشن دان

شہرے رتگ ہر نیمء
بچکان انت روشن دان

من دیمء جنزاناں یا
پد کنزان انت روشن دان

ڈنء ہور انت، ہورء سرء
شتر میسان انت روشن دان

داں شبند انت دروازگ
دل مونجان انت روژندان

تچکیں کشکاں امروزء
ایر بران انت روشن دان

مرگ سستنت کتارء وتی
نود پیچان انت شارء وتی
روج ساہگ نہ شب نوان

واب چماں وتی گوپتگنت
ذرچک زہیریں دلے وپتگنت
وش نہ انت بے ترا زندمان

*

دنز چنان انت روشن دان
بار گران انت روشن دان

گوات کہیہی لڈان انت
چاپ جنان انت روشن دان

اچ منے چماں بے متیمیں
باج بران انت روژندان

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

22

جہانِ سرد و گرمِ بار کشیت
منی دل اُشرے اوپار کشیت

کدی باہینیت دنیا متاہاں
برے شائر چہ لبزاں کار کشیت؟

نہ پہمیت کس زبانِ شاتلانی
گنویں دل منی پاہار کشیت

آ ہر دیں گیر کنت مئے سگتی
چہ آستونک وتی سیہ مار کشیت

بچار ازمِ ملائک ہم گنو کے
بچار آپِ سرا گیوار کشیت

دلِ بوجیگ نوں گواتِ میار انت
کجا باریں سرا آچار کشیت

کدی تئی شائری پلِ عادل؟
سُرپیت چو گواڈکِ آتار کشیت

*

شے زردیں چراگانی ہتم اودا

تو کہ لڈ ات ہنکین
کور بوان انت روشن دان

آس نوان کت بالواں
دور نشان انت روشن دان

دماں پھریز نوں آج وت
سر کشان انت روشن دان

دل بازارے، دریایے
چول پُروشان انت، روشن دان

شپ ایر اتلگ گلانی
واب کپان انت روشن دان

عادل نیست دگہ چیزے
بس جُنزان انت روشن دان

*

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

زبان ء دود ہوار نئیکہ ہاک ء ہون شریک
نوں انچو سستگین من، تو کہ انچو مرچی ء زیک

سباہاں پُل سُر پنت نئیکہ بیگہاں کنجل
ماں کست ء کینگ ء شہر ء دل انت مہر شَدیک

آ پیڑ گاہ ء ندارہ پمن بہشت گونگ
آ دوست ء مہلبیں ترانگ پمن سمین ء شیک

پدا ہمائیں تہاری یے مانپوشان انت
دمانے ذرپش اتگ ارواہ ء لٹکاں مندریک

نوں گوات ء جاگ ء چانکاں ماچون گپت کنیں
تو اہد ء پُر شنگیں سوچن، من سستگیں بندیک

*

کدی سبز انت تئی نیکیں کدم اودا

چو ہو رء گورتگ ارساں کپوتانی
چو ذرچک ء رُستگنت امروز ء گم
اودا

کننت سائیل تئی یاتانی دریاء
گوز انت ہر بیگہ ء کونجانی رم اودا

کسانی لڈ اتگ گوں موسم ء سبزیں
نہ استیں ساہگے، لئیے، نہ جم اودا

دوئیں یلکیں تیاب ء دامن ء بہراں
ادا گیشتر پُر شان انت چول، کم
اودا

بریں چاریں چنیں عادل ندارہ
یے

گشت کہ پشکپنت انسان ء چم
اودا

*

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

زہیرؑ ماہکان چادر بہ بہوتیں
 زِرؑ گیابان ء گیابان زِر بہوتیں
 نہ سنگے ساہگؑ مہرؑ بہ پُشتیں
 نہ پلے آزگیں آہر بہوتیں
 نُوں زانتؑ آزمان بُزتر روان انت
 نُوں انسان آچ وتا مستر بہوتیں
 کپوتے کشنگ ات من پیڑگاہؑ
 اگن ذرچکانؑ بانزل پر بہوتیں
 گوں ارساں ریدگیں سوتے کماتیں
 دلؑ گرکؑ گمؑ زیر بہوتیں

*

گم تئی کوہیں دلؑ مار ات نہ کت
 حال من جندؑ وتی چار ات نہ کت

بس ہے تئی کار گوں من نثر نہ بوت
 دل دوبر پر تو من نزار ات نہ کت

دوشی آ مہر ء وپاء سرگوپؑ
 واہگؑ بانور سیگار ات نہ کت

سوچ چشیں ذرچکؑؑ گواتؑؑ ساہگؑ
 مرگیؑ دمبرتؑ ساسار ات نہ کت

تئی جتائی آسے روک انت سینگؑ
 گم تئی چہ دیدگؑ گوار ات نہ کت

انچو وہدؑ جت درآمد کت بچار
 ساہگؑ ہم مارا بچار ات نہ کت

پہ ہے نیمونؑ عادل شیر گشت
 زندگیؑ نشت ء اپار ات نہ کت

*

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

25

دُرچلیءِ بستر معنا انت ترا
 زندگی نُوکی شناسا انت ترا
 تُو منی چمّانی سنجیں آزماں
 والے چو استار گُٹءِ انت ترا
 عاشقی تُو نے نگاہان انت تئی
 شازی پادینکے پادءِ انت ترا
 تُو کہ مہرءِ پیرِ گاہءِ ساہگے
 موسیٰ تبدئے مہ جنت دُعا انت ترا
 ما تئی چمّانی اُردگ رتگیں
 مُشکلیں نُوں گندگءِ بیا انت ترا
 بیا منی تُنگیں اہدءِ ریگزار
 بیا کہ مرچی گوانک دریا انت ترا
 کُکراں نَز آرگءِ نئے صورتءِ
 پُر شگیں آدینکے دیمءِ انت ترا

*

زمینءِ پُل سُر پنت مہرءِ آزماں سنجیت
 اجب نہ انت کہ منی مہروان بچکندیت
 ہمتی لہم ءِ بزیں بانڑلاں سدیت تاکے
 بلیت روچ منی اہدءِ ساہگءِ سوچیت
 اے چونیں جاگے شیدائیں سر منی کپتگ
 نہ راہ گشیت تئی میتگءِ نشان رَسیت
 آ دردءِ شیرکینیں لذت منی دلءِ انجو
 زبانءِ کُچلیں تامے چو بینگءِ بہ کپیت
 وداءِ پُلاں لگت دنت کنیت ہمک بیگاہ
 تئی زہیر دلءِ گرکءِ بینگے بندیت
 گشیت جہان منا شائرے بلئے عادل
 منی جبیںءِ تھا کسے شیر پر بندیت

*

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

گواتِ لَنٹانی سرا ایر کُتہ
 آس عشقِ نُون سَک دلیر کُتہ
 کسی بے زبانیں مُرگ دل
 چم کُتہ، ٹک کُتہ، گلیر کُتہ
 زُلبِ مرچی تو مینتگاں مہلب
 گواتِ مرچی تو سرءِ چیر کُتہ
 نُون کدوہاں زہیر کنت پتو
 بیا او شانتل تو چچو دیر کُتہ

*

ندارہ گڈسرا پش کپت جُپتے چم
 داں شینکاں آزمانِ گوپت جُپتے چم
 من پاد اتکاں گم بے لذتیں واب
 گمانِ پیرِ گاہ ویت جُپتے چم
 تنی دیدار بوت آسر ہما سہت
 گشتے ماہِ سرءِ سر کپت جُپتے چم
 ہمائیں سرجیں چاگرد بے منیم انت
 ہمائیں شہر دَمکاں رپت جُپتے چم
 داں بیگاہِ مَجاں کپت انت، گمترنت
 سباءِ کمہیں کُٹءِ سرپت جُپتے چم
 نُون اودا چول جنت سبزیں زرے ہرو
 گشت بے رنگیں پلکاں کپت جُپتے چم
 پدا سستنت دلِ اوتاگ اچتو پد
 پدا تہنائیِ جمبوریں آس تپت جُپتے چم

*

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

موسمِ تب نہ سمبھیت مرچی
زندہ آدینک دیم دَرنین انت
کئے مُرادانی سستگنت استار؟
ماہ دامن بچار ارسین انت
واہیں انسانہ بنیمیء گُٹہ
چمے آگہ ء چمے واہین انت
کسے گوستگ چدا گشتے عادل
گواتء ارواہ اول مہلبء مین انت

*

بلبلانی توار شہدین انت
میسک پُل انت ء رنگ آہین انت
شہر چٹاں وتی بہ پھریزیت
گواتء دامن پدا گبارین انت
قیامتی انت گنوک امروز
آپ کشک انت ء آس ہنکین انت
ہور باریں کدی ادا گوستگ
جاہے جاہے زمین نمبین انت
کبر سر رتلگنت کپوتانی
نوبتء زہم انگہ ہونین انت

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

گوات ۽ لٹکاں لہمیں زیرے پتاہاں بوت
ہور جنگل ۽ سبزیں چادرے پتاہاں بوت

بیگہ بے گوں تئی یاتاں بے کراری ۽ کٹ ۽
درد ۽ مہلبیں شیراں شاعرے پتاہاں بوت

تو ادا اتے پسن آزمان ساچان ات
تو چداشت ۽ ذرد ۽ اشکرے پتاہاں بوت

ہو پدا ما اولاک ۽ اوست چہ دل ۽ درکت
عمر ۽ دوسریں کشک ۽ ہاترے پتاہاں بوت

اہد ۽ تنگیں چم ۽ ارس پہک نہ کت کس ۽
رنگ ۽ روگنیں شہر ۽ داں زرے پتاہاں بوت

ما سپر کنان بوتیں دانکہ ہورک اتنت چاگل
آزمان ۽ دلبد ۽ کوہگرے پتاہاں بوت

مرگ لڈ اتنت مہر ۽ بیتواری ۽ عادل
زمان ۽ گیابان ۽ سہگرے پتاہاں بوت

*

28

مہر ۽ آبریشمیں دام ۽ سرا
زندگی ندر انت تئی نام ۽ سرا

کتیپ جی انت زمان ۽ آنزانت
کچل ۽ نوشت گم ۽ تام ۽ سرا

تئی پہ وش آہت ۽ دل ۽ نیکیں مراد
پل ریچاں بنت ہمک گام ۽ سرا

دل نہ بیت ماتیں وطن پہ تپسگ ۽
ساہگے بستگ بے وام ۽ سرا

بل زمانگ ہر حساب ۽ گپ جنت
منے دل انت عادل گل اندام ۽ سرا

*

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

دلِ زبانِ تئی دردِ شہدیں تام پر انت
ہداء شکر انت منا شائریء نام پر انت

ترا کہ درد پر انت اگدہ داریء دائم
منارا ڈیہہء ہمک ڈرچکء دارء وام پر انت

مرو کہ شپ چوتہار انتء راہ انت دُور تئی
بجل کہ مرچی دلِ بیتگء تئی شام پر انت

تو امیں دوست وتی منزلء سر انت عادل
روائے تو کہ تئی منزلء دو گام پر انت

*

آئیء وہدے وتء سیگار اتگ
شپ چراگء دامنء نزار اتگ

یک یکء نرپنگ انت باگء
گلاب

بلبلاں وہدے پتو شیراز اتگ

ساوڑی استیناں دوستء رُکستء
لہم لہمء راہ ء رنداں گوار اتگ

کئے گوشت ”ماہء گبارے ماں
دپء نی نی

ھیرت، ھیرتء لال دوشی چار اتگ

چ نہ زانت عادل تنگہ عاشقیں
گیدیء آدینک کئیء پلگار اتگ

*

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

نوں آزمانء گوپتگیں جہر نہ بنت پدا
سائیل پمنء تئی مہپر نہ بنت پدا

مرچی تیابء لمبء کئیء پادشُشگلنت
چول انت زراء چہ کاینٹء واتر نہ بنت پدا

30

آؤرت وشبو پدا تئی سرگواتء
کُت منا مرچی در پہ درگواتء

چندیں دور، ململیں آچار
بست دلء بوجیء سپرگواتء

انگہ روک انت چراگ اوستانی
کشتہ بے مہریء سترگواتء

بے تو زندگ نہ بنت پُل پدا
سرگرئے گوں وتا ببرگواتء

انچیں بے زانتیں موشمے اتکہ
رُپتگلنت زانتء ذرچکء برگواتء

گوات ذرچکانی ساہگاں گڈتیت
ہو نہ گڈتیت بلتے تہرگواتء

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

کاپورہ

دانکہ ہمے رژنائیء چیدگ نگاہاں گوستگ ات
 من چہ حیلانی دریگ ء ساتھ سرکش اتگ
 گواچن ہمیش ات پمن ء
 تئی دُوری ء اومان انچو بوتگ ات
 چومند تے روج ء سرا
 یاتانی کاپورہ بہ بیت

دوشی توا انچونوک ات ء
 انچو کہ اتید ء نوک بیت
 داب ء کپوتیں شینک تئی بالاد ء آثر اپ ء اتنت
 مہرگ ترپوکیں نکش اتنت پیشانی ء سنج ء تئی
 شیر لذتیں واہگ گشے ...
 پمن چوماہکانیں مرادے رتگ ات
 زلپ ء تنکیں وشبو یے
 گوات ء سبکیں زیرے
 امباز ء گرین مہلباں گوں میتگ ات

من چہ جتائی ء ہمک ذردیں گم ء نا آشنا
 گوں سبز ء سُہریں موسمانی کدہاں
 نژیکی ء واہش تئی گیشتر کتگ

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

گوزان انت میزاں میزاں
 شپء مکء رُ دیت بُر مشے
 نہ سنجیں ساگے روجء دلء شہمیت
 ادا بس چول جنت دریا...
 ترپوکیں مہرگاں آسء بلورء کنت
 ادا امروز...
 ...گواتء دامنء بستگ چو کندیلء
 بہ پہر یزے

32

سفر بے رنگیں آچارے...

سفر بے رنگیں آچارے...
 نو ان نشتگیں منء تو
 مناو ابء کل مہر گون
 ترادابء تنگیں شینک
 بلے موسم نہ انت کشکے
 مہجان انت دُور آدینکے
 ادا چمے نہ استارے...

سفر بے رنگیں آچارے...
 اُمیتء بوجیء سوار انت

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

شانتل

گم گوں ترا من بستگت
 دُرچکاں بدن پیڑاتگ انت
 اُمیت زند ء چیدگ انت
 بانؤل تئی نازینتگ انت
 مرچی ترا راہی کتگ
 جزماں دل ء روچ ء گرے
 رژناہ کنے تاموری ء
 تاموری ء ساکندن ء
 آپ ء رو ء برپ بستگیں
 تاپے ڈگار ء رہ کنے
 رہنیں زبان ء سائکلاں
 مُوک نئے پدا آجو کنے

33

شانتل منی شانتل منی
 نکش انت تئی بانؤل لگیں
 بادام تئی چماں رچنت
 گریھا تئی مہرگ جڈیں
 گندیم تئی سُنٹ ء شپیں
 بالاں تئی نازینتگیں
 شانتل منی توکل بکن
 .....روچ ء بگر.....

گوات ء دل ء حنجر بجن
 گوں جمبراں دستے بہ مل
 گیب ء دل ء رژنائی ء
 چم گوں ترا من بستگت
 کوہ ء تلارانی وتی